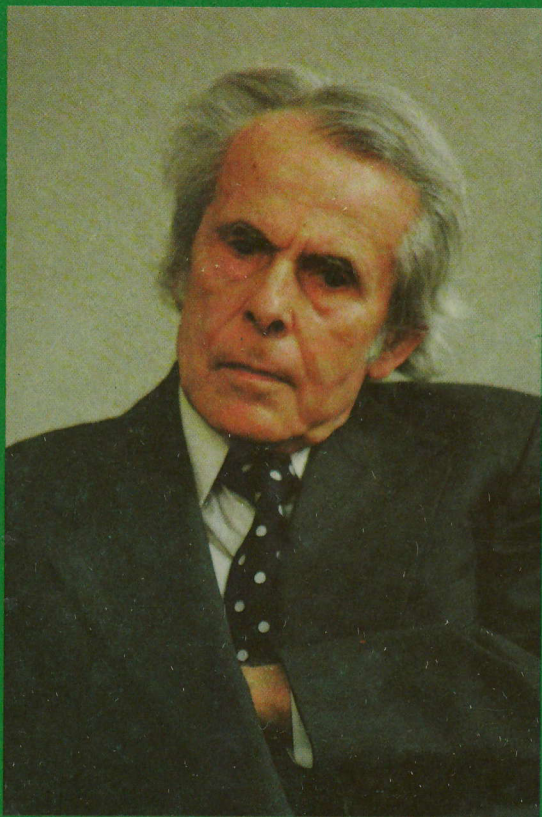

Örökségünk

Csorba Győző

Kétféle idő

© Csorba Győző

A sorozatot gondozza az Örökségünk Alapítvány
Kiadja a Triolor és az Intermix Kiadó

Felelős szerkesztő: A szerző

A kiadásért felel a Triolor könyvkiadó igazgatója

Borítóterv: Borostyánkői Mátyás

ISBN 963 8352 47 7

ISSN 1217 9280

Szedte és tördelte: Hollós Gáborné, Sándor Mária

Nyomta és kötötte: Dialóg Rt. Nagyvárad

Felelős vezető: Mózes Pál

Csorba Győző

KÉTFÉLE IDŐ

A szerző válogatása életművéből

»ÖRÖKSÉGÜNK«

MAGAMRÓL, VERSEIMRŐL

„...Mi okból írok tehát?... Mint sokan mások: belső kényszerből, pszichológiai, sőt biológiai szükségletből... A belső kényszer ma is a legfontosabb.

Végzetesen lírai alkat vagyok. Mindenhez így közelítek...

És mi célból írok?... a cél bennem soha nem volt olyan erejű indíték, mint az ok. Illetve legfeljebb akkor, ha valami egészen súlyos csapás ért: anyám vagy bátyám meghalt, az iszonyú nyomás kényszerített ugyan ímni, ez volt tehát a kiváltó ok, de legalább akkora ereje volt, a törekvésnek is, hogy valami módon megkönnyebbüljek... Egyik versemben életfilozófiaként fogalmazom meg: „...Azért vagyunk e földön, hogy aki szintén e földön van, segítsük élni.” Én sajátos eszközeimmel: a versekkel is szolgálni óhajtom e célt, de polgári életem más eszközeivel ugyancsak erre törekszem.

A világ és az élet jelenségei csak lassan, makacs vonakodással fedik föl arcukat. Tiltakozó szeméremmel engednek mélységeikbe pillantani. Lázadoznak megismerésük, s így megnevezésük és birtokbavételük ellen. Pedig enélkül lehetetlen a tájékozódás, a biztonságos mozgás az életnek nevezett elvarázsolt kastélyban. A költő meglát, megismer és megnevez. Ezzel birtokba vesz. Nem a magáéba, hanem mindenkiébe.

Ezt teszem én is, és ezért hiszem, hogy költészetemre szükség van...”

Csoma József

Az ÖRÖKSÉGÜNK könyvsorozat élő irodalmunk legjavát a szerzők kézjeggyével hitelesítve őrzi meg az időnek. Idősebb íróink, összeálló gazdag életművükből személyesen válogatják ki legkedvesebb, általunk legtöbbre értékelt, legsikerültebbnek tartott s — mintegy szellemi hagyatékként — az utókornak leginkább ajánlott írásait.

Az ÖRÖKSÉGÜNK könyvsorozat eddig
megjelent kötetei:

Versek

Csoóri Sándor	Senkid, Barátod
Csorba Győző	Kétféle idő
Keresztúry Dezső	Féktelen idő
Simonyi Imre	Az öröm hiányzott
Takáts Gyula	Az innen és a túl

Prózák

Bárány Tamás	Két emberöltő
Dobos László	Az idő mélységéből
Fejes Endre	Szabadlábbon
Mándy Iván	Harminc novella
Nemeskürty István	Múltunk a jelenben
Sánta Ferenc	Halálnak halála
Sütő András	Az utolsó köntös
Szabó Magda	Szüret
Wass Albert	Hagyaték

TRIKOLOR KÖNYVKIADÓ KFT.
Levelezési cím: 1112 Budapest Csárda u. 7.

Az ÖRÖKSÉGÜNK könyvsorozat — összeálló életművükből személyesen válogató írók, költők szellemi hagyatkozása utókorunknak — az első ilyen vállalkozás a magyar könyvkiadás történetében. Nem tudunk hasonlóról a világirodalomban sem. Nyilvánvaló, hogy a kiadást gondozó „Örökségünk” Alapítvány csakis a magyar szellem elkötelezettjeinek, irodalmunk híveinek jelentős támogatásával érheti el célját. Milliókra van ahhoz szükség, hogy ez az irodalomtörténeti rangú könyvsorozat rendszeresen és biztonságosan megjelenjék, szép kiállításban, megfizethető áron. Hogy valóban megőrizze élő irodalmunk legjavát a szerzők hitelesítő kézjegyével az időnek.

Köszönet mindazoknak, akik a sorozat indítását támogatásukkal lehetővé tették:

Magyar Könyv Alapítvány

Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata

Magyar Hitel Bank

Állapot-rajz

Ráarakódik az esőre a sár
Mindenki megkapja amire vár
Hol így hol úgy fut a perc fut a nap
az idő kergült eb: önfarkába harap

Föladtam: tegyen úgy ki-ki ahogy éppen akar
Néző vagyok az lettem nyilvántartó hivatal
Szemem nem dirigál többé csak konstatál
ami történik benne rétegeződve áll

Innét azután leereszkedik
a gyülemplő rétegek sora lényem legmélyeig
s látna csodát aki rátekintene
akinek még érzékeny ilyenre a szeme

Befagyott öbölben zátonyra futott
félíg-süllyedt hajóroncsot látna az ott
jegeces kanalat bögrét vázát még talán
virágokat is egy kidőlt váza falán

és még ezer apróságot nagyságot: kócos kis fejeket
ravatalokat satöbbit egyszóval: életet –
Bennem mélyen ahogyan egyszer én
makacsul-szerző-rabló korom idején

Azóta soha úgy... Elaludt a hevem
nem én teszek a dolgok történnek csak velem
fejemen belül a töviskorona
befeleg hull a vérem csöndben hull kint semmi nyoma

Rommá dúlja

Ha így csöndesen, mint a lassan gyógyuló seb, ki tudna fogyni belőlem!

Hogy növekednének a közök, melyek határán áramütés emlékeztet arra, hogy él. Él, és elvesz tőlem percek, órákat, napokat. Sohasem pótolhatókat.

Mert bennem folyó élete az én kreációm. A magam anyagából és erejéből. Fontos számomra a feltétlen birtoklási lehetőség, de ez mégsem igazi. Például mocska sincs. Élet pedig lehetetlen mocsok nélkül. Az én anyagom és erőm viszont alkalmatlan és képtelen, hogy ily módon éltesse.

A távolság szépít, de ugyanakkor vékonyít és tompít is. És simán vezet odáig, hogy csak tétova sejtéssé váljék egy volt arc, mozgás, hang, érintés.

Ha így halna meg bennem, aki életben maradt!

Ha így tudna kifogyni belőlem!

Félek, hogy nehéz lesz agóniája, s mint asztmás haldokló, irgalmatlan fulladásos görcsök közt távozik az élők sorából.

És ágyát kétségbeejtő rommá dúlja bennem.

Tartalom

VISSZA ITHAKÁBA

Magamba s messzire

A híd panasza.....	5
Lefelé.....	6
Március.....	8
Ébredés.....	10
Nyáréjszaka.....	12
Séta és meditáció.....	13
Római vázlatok.....	16
Capitolium.....	17

Kendő

Amor Sanctus.....	18
Anyám.....	20
Két bátyámra.....	21
Alázat.....	22
Neked.....	24
Már nem odázhatom.....	25

Magamat én már nem akarom

Késő dalok.....	26
Groteszk.....	27
Ars poetica.....	28
Epigrammák.....	29

Ő

Családi följegyzések.....	35
Anabázis.....	36
Jó lenne lassan.....	36
Unoka.....	37
Kamasz-naplóból.....	38
Mint a csapat.....	40
Fordított kígyó.....	40
Ő.....	42

Padlás-Odüsszeia

Ritmus, rend, zene.....	43
-------------------------	----

Két metamorfózis	44
Jön az angyal	45
Villanások	46
Idő-infláció	47
Időjáték	48
A prédikátor könyve	48
Padlás-Odüsszeia	49
Tudni kell	50
Pedig	51
Okkal inkább	
Verseim sorsa	53
Lámpás	53
Csak azt nem	54
Az öreg Milton	55
Egynyári virág	
Világ körüli utazás	57
Egynyári virág	58
Lélek és ősz	59
Téli ünnep	60
Balatoni néhány sorosok	60
Ajtó	
Fordítva inkább	63
Ajtó	64
Költözködés	65
Ötösfogatom	67
Unoka-rigmusok	68
Agónia	69
Dávid tánca	
A város oldalában	72
Költők, fiatalok	73
Mit is?	75
Dávid tánca	76
Abszolút monarchiám	
Abszolút monarchiám	78
Cyrano érdeke	
Szamócavirág	80
Cyrano érdeke	81

Romantika	82
A történet vége?	82
Közhírré	
Mai la Fontaine	84
Mi volt e test	86
Idegen szél	86
Pojáca	88
Csak az segít	89
Üresség	90
Lehetetlen	91
Közhírré	91
A kisebb út	92
Előre-hátra	94
Az utolsó ítéletkor	95
Isten pólyása	96
Mondja-e?	97
Simeon tünődése	98
Istenről, öregedőben	100
Danse Macabre	102
Öröklét	104
SZAVAK BOLYHAI	
Ne lehessen, hogy többé ne lehessen	
Búcsú-évad	105
Dialógus	106
Tapasztalat	107
Dona nobis pacem!	108
Idill	109
Helyénvaló	110
Klinikai töredékek	111
Nem folytatás	112
Mint aki sétál	113
Mi fontos és mi nem	114
Álság	115
Vetkezvén bőrig meztelenre	116
Gyümölcsfák	117
De hogyha mindez csak mese?	
Eljön mindenképp	119

Kétely	120
A feltámadásig	120
Nagylányaim	121
Megtörtént	122
Külön marad	123
A kicsi test	125
A férfi lét koreográfia	127
Élt bennem él is	128
Szokványos eset	129
Félek	130
Magunkon kívülre	131
Jókívánság	132
A fontos dolgok	132
Valakit valamikor valahogyan	133
A legszebb hang is	133
A régi szenvedély	135
A szavak bolyhai	136
Valakit valamikor valahogyan	137
Sok költő	138
Másfajta nóta	139
Egy új versesfüzetre	140
Az én szavaim	141
A költészetről	141
SZEMKÖZT VELE	
Kulcsra zárul	142
Miserabilis	143
Kinek már	144
Káromkodás után	145
Végképp vége	145
Hitvita	147
Egy-üresség	148
Állapot-rajz	149
Rommá dülja	150
Kulcsra zárul	150
Kórházablakból	151
Most lejár	152
Didereg	152

Itt érzem közel	153
Kétféle idő	154
Marad-e?	155
Saját ügyem	156
Nyárdélutáni dörmögés	157
Kora tél	158
Tiszta tollal	159
Ötven és másik ötven	160
Nyárdélutáni dörmögés	160
Már heten mint a gonoszok	161
Leszek falevél	161
A hetedik unoka	162
A kint s a bent	163
Csak ennyi	164
Illannak ki	165
Egy szerelem története	166
Kárunkra vagy javunkra	167
Fényképek a falon	167
SOS-t jelez	168
Akarom	168
Az idegenvezetőt köszönti egy másik idegenvezető	170
Apa-sírató	172
Weöres Sándornak	173
A világ küszöbei	174
Kifészkelések	175
Az idegenvezetőt köszönti egy másik idegenvezető	178
P. J.	179
A kézműves halála	181
Mikor először értesültem arról hogy Szederkényi Ervin gyógyíthatatlan	182
Túl már	184
Önálló művek; Bibliográfia	184

Csorba Győző
Önálló művek
Bibliográfia

1. MOZDULATLANSÁG. Versek. Pécs, 1938, Kultúra
2. A HÍD PANASZA. Versek. Pécs, 1943, Janus Pannonius Társaság
3. A NÉGY KIS CICA. Képes mese gyermekek részére. Versek. Pécs, 1946, „Barátság” Könyvkiadó
4. SZABADULÁS. Versek. Pécs, 1947, Batsányi Társaság
5. OCSÚDÓ ÉVEK. Önéletrajzi költemény. Pécs, 1955, Dunántúl Kiadó
6. A SZÓ ÜNNEPE. Versek. Bp., 1959, Magvető Kiadó
7. SÉTA ÉS MEDITÁCIÓ. Versek. Bp., 1965, Magvető Kiadó
8. LÉLEK ÉS ŐSZ. Versek. Bp., 1968, Magvető Kiadó
9. A LÉLEK ÉVSZAKAI. Versek. Bp., 1970, Magvető Kiadó
10. IDŐJÁTEK. Versek. Bp., 1972, Magvető Kiadó
11. ANABÁZIS. Versek. Bp., 1974, Magvető Kiadó
12. MÁRCIUS. Tizenhárom vers. Békéscsaba, 1975, Megyei Könyvtár
13. ÉSZREVÉTELEK. Versek. Bp., 1976, Magvető Kiadó
14. ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEK. Bp., 1978, Magvető Kiadó
15. VÁLOGATOTT VERSEK. 1945-1975. Bp., 1979, Magvető-Szépirodalmi K.
16. A VILÁG KÜSZÖBEI. Versek. Bp., 1981, Magvető Kiadó
17. RITMUS, REND, ZENE. Versek. Pécs, 1981, Szikra Nyomda
18. SIMEON TŰNŐDÉSE. Versek. Bp., 1983, Magvető Kiadó
19. GÖRBŰL AZ IDŐ. Versek. Bp., 1985, Magvető Kiadó
20. VISSZA ITHAKÁBA. Válogatott versek. Bp., 1986, Magvető Kiadó
21. A SZAVAK BOLYHAI. Versek. Bp., 1988, Magvető Kiadó
22. SZEMKÖZT VELE. Versek. Bp., 1991, Magvető Kiadó
23. EGY ELTŰNT PÉCSI UTCÁRA. Versek. Pécs, 1991, Pannónia Könyvek

Hangfelvétel:

24. RITMUS, REND, ZENE. Csorba Győző verseit mondja. Hangfelvétel. Bp., 1991, Hungaroton SLPX 14169

Önéletrajzi interjúkötete:

25. A VÁROS OLDALÁBAN. Beszélgetések. Kérdező: Csuhai István, Pécs, 1991, Jelenkor Kiadó

Önálló fordításkötetei:

26. HÉLINANT [de Froidmont]: A HALÁL VERSEI. (Les vers de la mort). Ófrancia eredetiből. Ford.: Csorba Győző. Pécs, 1940, Janus P. Társ.
27. GOETHE, Johann Wolfgang: FAUST 1-2. rész + ŐS-FAUST (Ur-Faust). Tragédia. Ford.: Jékely Zoltán és Csorba Győző. Bp., 1959, M. Helikon
28. BRECHT, Bertolt: VÁLOGATOTT VERSEK. Ford.: Csorba Győző. Bp., 1959, Európa Kiadó
29. GOTHE, Johann Wolfgang: FAUST. Tragédia. 1. rész Ford.: Jékely Zoltán, 2. rész Ford.: Csorba Győző
30. MEZSIROV, Alexandr Petrovics: BÚCSÚ A HÓTÓL. Válogatott versek. Ford.: Csorba Győző. Bp., 1974, Európa Kiadó
31. KETTŐSHANGZAT. Válogatott versfordítások. Bp., 1976, Európa Kiadó
32. JANUS PANNONIUS VÁLOGATOTT MUNKÁI. Versek, beszédek, levelek. Vál., szerk., előszó: Csorba Győző. Ford.: Berczely A. Károly, Csorba Győző stb...
33. JANUS PANNONIUS: PAJZÁN EPIGRAMMÁK. (Jani Pannonii epigrammata lasciva.) Szerk., ford., utószó és jegyz.: Csorba Győző. Bp., 1986, Helikon Kiadó. – Japán technikával. Kapcsos tokban
34. [HÉLINANT] HÉLINAND DE FROIDMONT: A HALÁL VERSEI. ([Les] Vers de la mort.) Ford., utószó és jegyz.: Csorba Győző. Bp., 1989, Helikon Kiadó. – Bibliofil kiadás

Irodalom Csorba Győzőről

35. TÜSKÉS Tibor: CSORBA GYŐZŐ. Bibliográfia. Bp.-Pécs, 1979,
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár – Baranya Megyei Könyvtár
36. TÜSKÉS Tibor: CSORBA GYŐZŐ. Monográfia. Bp., 1981, Akadémia
Kiadó
37. TISZTELETADÁS CSORBA GYŐZŐNEK. Vál. és szerk.: Tüskés
Tibor. Pécs, 1986, Pannónia Könyvek
38. BERTÓK László: CSORBA GYŐZŐ. Bibliográfia. Pécs, 1993, Pécsi
Városi Könyvtár – Jelenkor Kiadó
- (Az összeállítás Bertók László fent leírt bibliográfiája alapján készült.)